

Dotacje unijne z nowej perspektywy na starcie

Rozpoczęcie wdrażania Programów
Regionalnych w ramach perspektywy finansowej
2021-2027

Wrzesień 2023

Wprowadzenie

Mozolny rozruch wielkiej maszyny

Polska po raz kolejny stanęła przed wielką szansą, jaką jest wdrożenie siedmioletniego planu finansowego Unii Europejskiej. Tak jak w poprzednich okresach, duża część przyznanych naszemu krajowi środków jest dystrybuowana na poziomie regionalnym, a więc w ramach Programów Regionalnych, za których realizację odpowiadają urzędy marszałkowskie.

Obecna perspektywa formalnie rozpoczęła się 1 stycznia 2021 roku i potrwa do 31 grudnia 2027 roku. Jesteśmy więc już po 32 z 84 miesięcy, czyli ponad jednej trzeciej całego okresu i szybkim tempem zbliżamy się do półmetka.

Ponieważ doświadczenie poprzednich perspektyw finansowych uczyło nas, że uruchomienie programów w poszczególnych województwach było skomplikowanym i czasochłonnym procesem, przez co często działo się w wielu regionach ze sporym poślizgiem, postanowiliśmy sprawdzić, na jakim etapie obecnie stoimy. Czy regionom tę niezwykle ciężką, ospałą, skomplikowaną maszynę udało się już uruchomić? Które województwa wysłały już tę lokomotywę daleko w trasę, a w których nadal stoi ona na stacji? W których regionach jest największe ryzyko, że proces ten opóźni się na tyle, że lokomotywa nie dojedzie na czas do celu, a więc część przyznanych danemu województwu dotacji przypadnie?

Zapraszamy do lektury naszego raportu.

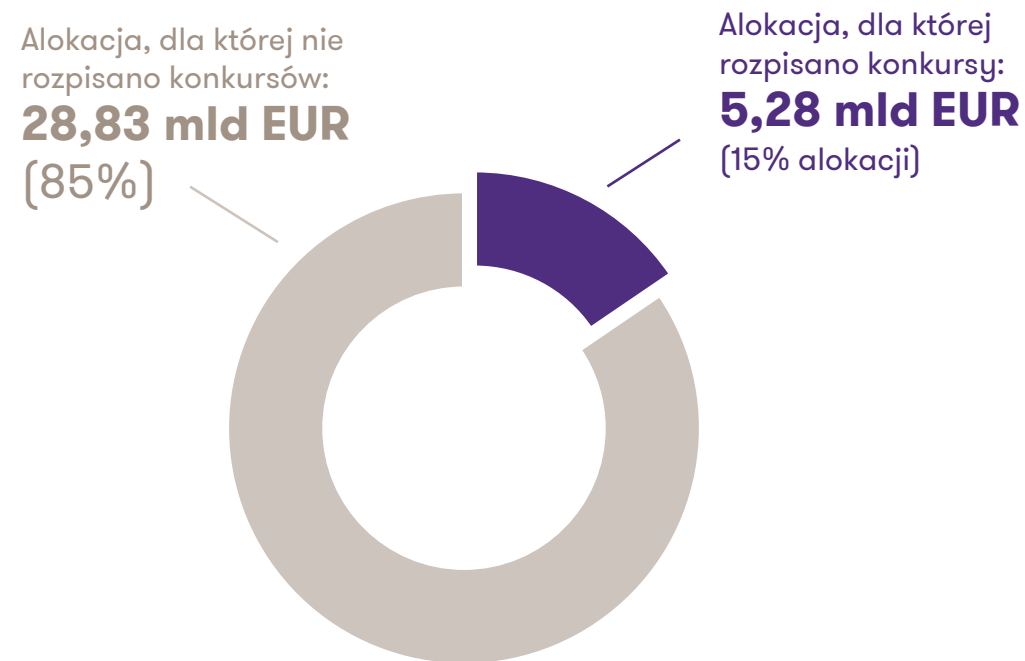
Zapraszamy do lektury!

Fundusze unijne uruchamiane z poślizgiem

Perspektywa finansowa 2021-2027 wdrażana jest w Polsce z wyjątkowym opóźnieniem. Choć minęło już ponad dwa i pół roku, regiony rozpiisały konkursy na jedynie 5,3 mld EUR, czyli 15% całej alokacji.

Choć Polska wdraża już trzecią pełną perspektywę finansową Unii Europejskiej i uruchamianie każdej z nich nie było proste i odbywało się z opóźnieniem, to wdrożenie obecnej perspektywy przebiega wyjątkowo powolnie. Jak wynika z obliczeń Grant Thornton, na koniec sierpnia w Polsce na poziomie 16 Programów Regionalnych ogłoszono **380 konkursów**, na kwotę 5,28 mld EUR. Jest to zaledwie 15% całej dostępnej w ramach tych programów alokacji, czyli 34,1 mld EUR. Pozostałe niespełna 29 mld EUR nadal czeka na rozpiisanie w formie konkursów. Choć perspektywa ruszyła formalnie 1 stycznia 2021 roku, pierwsze konkursy pojawiły się dopiero pod koniec marca 2023 roku. Biorąc pod uwagę fakt, że do końca perspektywy zostało nieco ponad cztery lata, można mieć obawy, czy polskim regionom uda się w pełni wykorzystać całość dostępnych środków.

Wykres 1. Postępy wdrażania RPO na lata 2021-2027 pod względem alokacji, dla której rozpiisano konkursy

Źródło: Obliczenia własne Grant Thornton, stan na do 29 sierpnia 2023 roku

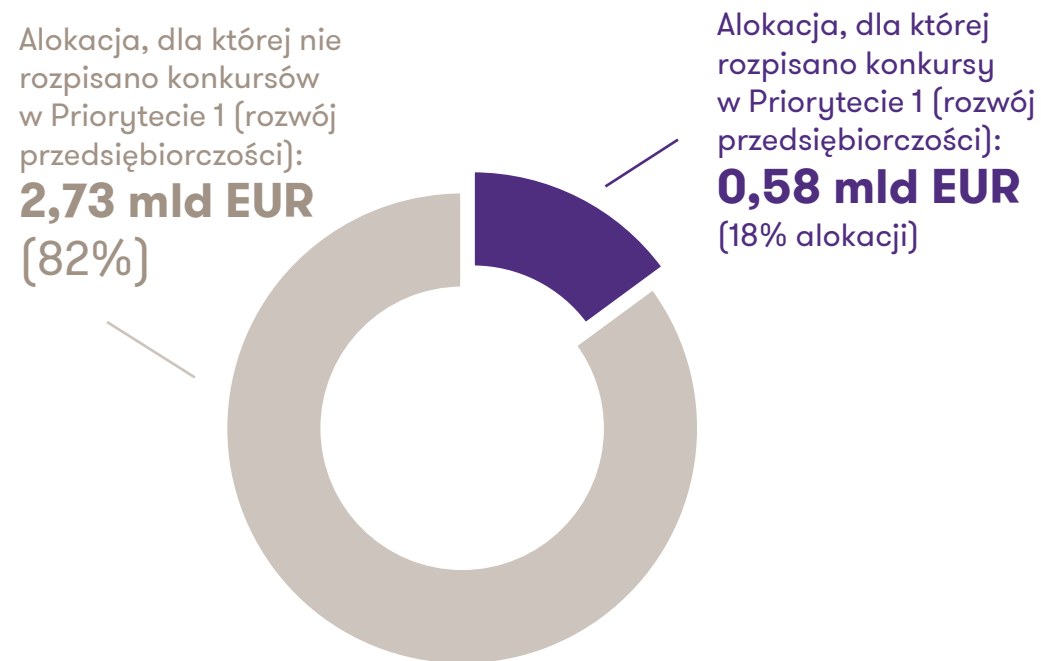
...również te przeznaczone na wsparcie biznesu

Niewiele lepiej sytuacja wygląda w tej części Programów Regionalnych, które przeznaczone są na rozwój przedsiębiorczości. Tutaj rozpisano konkursy tylko na 583 mln EUR, czyli 18% całej przeznaczanej na ten cel puli.

Zgodnie z zapisami zawartymi w Programach Regionalnych, władze województw na rozwój przedsiębiorczości (w ramach Priorytetu 1) przeznaczyły łącznie 3,31 mld EUR, a więc 11% alokacji. W niektórych województwach udział ten jest jeszcze mniej korzystny dla biznesu, np. w województwie lubelskim dla biznesu przewidziano niespełna 5% puli, a w województwie śląskim – 7%.

Wdrażanie środków przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości przebiega dla całego kraju powoli. Na dzień 29 sierpnia 2023 roku regiony ogłosiły konkursy na zaledwie 583 mln EUR, czyli niespełna 18% całej zaplanowanej na ten cel alokacji. Warto zaznaczyć, że w trzech województwach (mazowieckim, pomorskim i warmińsko-mazurskim) dla Priorytetu 1 nie rozpisano jeszcze żadnego konkursu.

Wykres 2. Postępy wdrażania Priorytetu 1 (rozwój przedsiębiorczości) w Programach Regionalnych na lata 2021-2027 pod względem alokacji, dla której rozpisano konkursy

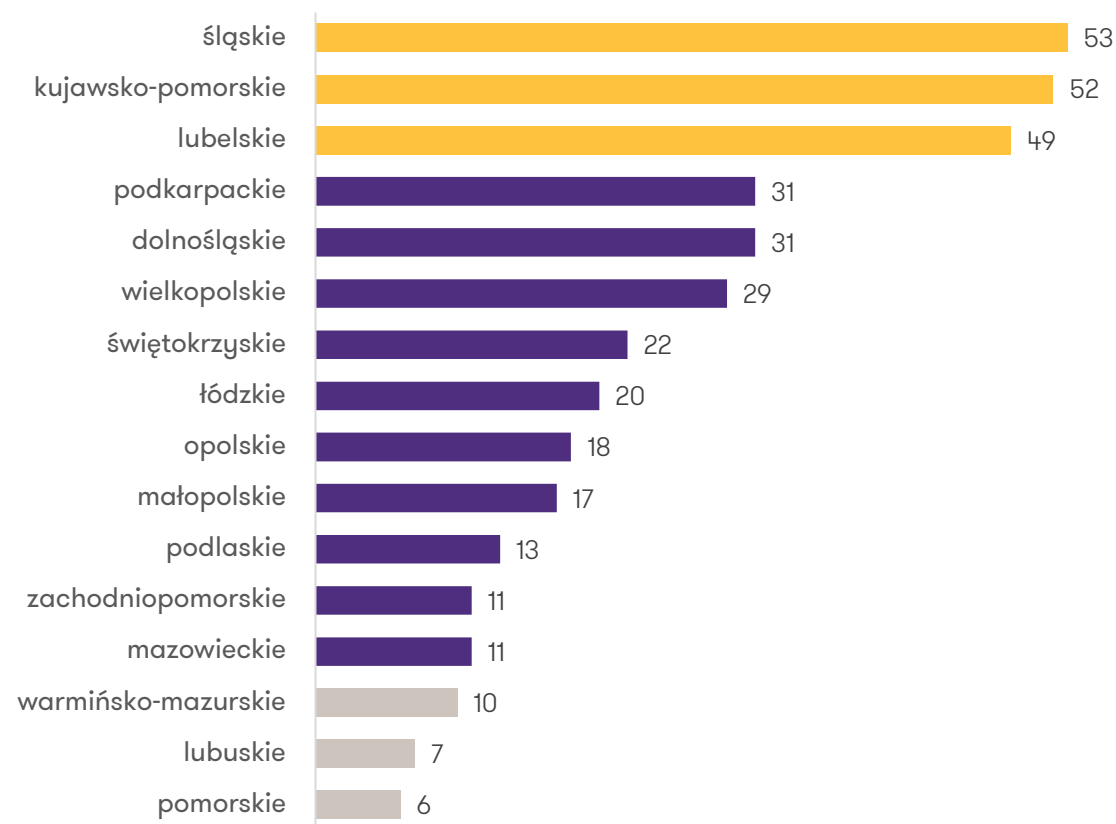

Najwięcej konkursów na Śląsku, najmniej na Pomorzu

Stopień zaawansowania wdrażania Programów Regionalnych jest zróżnicowany w regionach. Na Śląsku liczba ogłoszonych konkursów jest 9-krotnie wyższa niż na Pomorzu.

Dużym zaskoczeniem jest fakt, że najmniejszą liczbę uruchomionych naborów ma województwo pomorskie. Według stanu na dzień 29 sierpnia 2023 roku, ogłoszono tu zaledwie 6 naborów, tymczasem w poprzedniej perspektywie finansowej, na lata 2014-2020, Pomorze było liderem wdrażania unijnych dotacji w ramach RPO, zarówno w zakresie kontraktowania, jak i wydatkowania środków. Niewiele lepiej wygląda sytuacja w województwach lubuskim i warmińsko-mazurskim, gdzie liczba ogłoszonych naborów nie przekracza 10. Wyjątkowo korzystnie na tym tle wypada natomiast województwo śląskie. Na dzień zbierania danych ogłoszone były tu aż 53 nabory, z czego 20 zostało już zakończonych. Podobnymi wynikami może pochwalić się województwo kujawsko-pomorskie. Rozpisane zostały tutaj 52 nabory, z czego już 23 się zakończyło. Warto wspomnieć też o województwie lubelskim. Uruchomiono tutaj 49 naborów, z czego aż 43 – najwięcej ze wszystkich województw – zostało już zakończonych.

Wykres 3. Liczba rozpisanych konkursów w Programach Regionalnych na lata 2021-2027

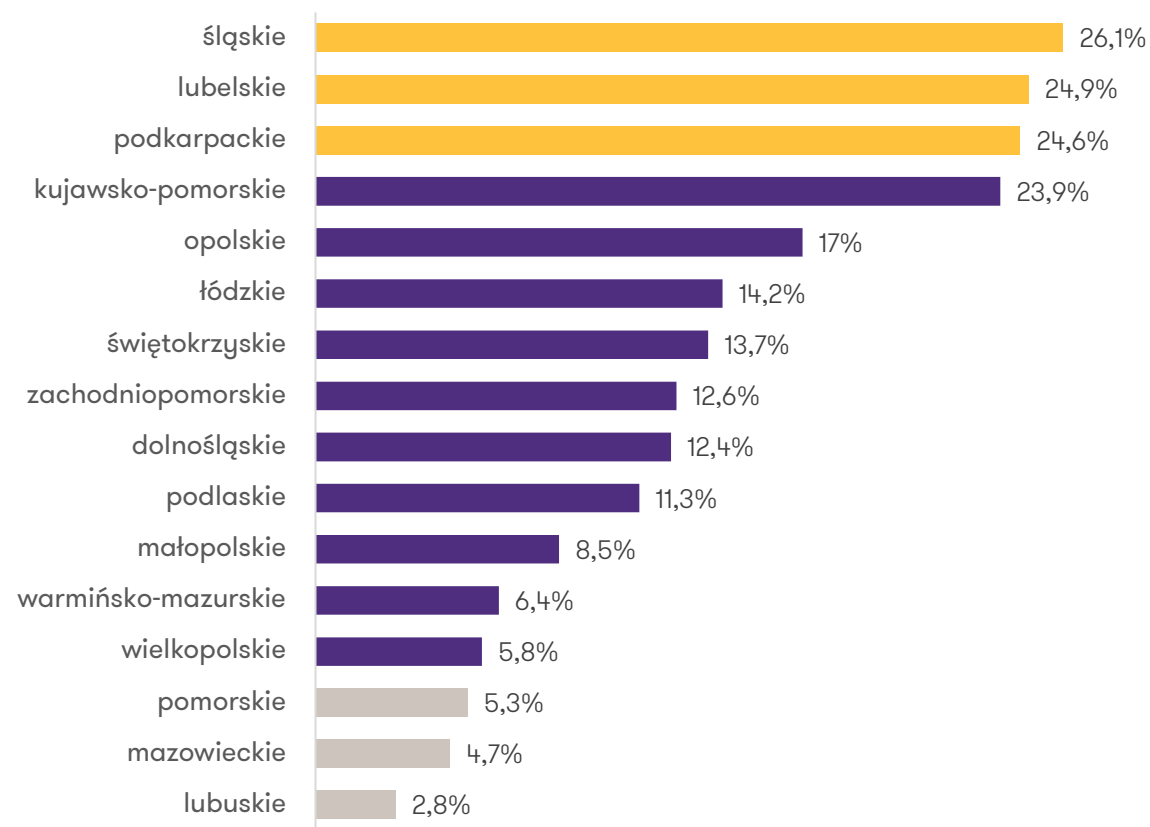
Źródło: Obliczenia własne Grant Thornton, stan na do 29 sierpnia 2023 roku

Lubuskie z najmniejszą ogłoszoną pulą

Duże dysproporcje między regionami widać też w ujęciu procentowym. Jeśli wziąć pod uwagę jaki udział w całej alokacji stanowi pula środków, dla której rozpisano konkursy, zdecydowanie najgorzej sytuacja wygląda w województwie lubuskim.

Władze województwa lubuskiego do 29 sierpnia 2023 roku rozpiwały 7 naborów, w ramach których do beneficjentów trafić ma za ledwie 25,5 mln EUR. To za ledwie 2,8% całej alokacji w tamtejszym Programie, wynoszącej 914,8 mln EUR. Niewiele lepiej sytuacja wygląda w województwie mazowieckim, gdzie 11 rozpisanych dotąd konkursów będzie skutkowało rozdysponowaniem jedynie 4,7% całej alokacji. Dwa inne duże województwa – wielkopolskie i pomorskie – również mają ten wskaźnik na poziomie poniżej 6%. Dla porównania, liderzy wdrażania perspektywy, a więc województwa śląskie, lubelskie, podkarpackie i kujawsko-pomorskie, mają już rozpisane konkursy na około jedną czwartą całej alokacji.

Wykres 4. Alokacja, dla której ogłoszono konkursy, jako procent całej alokacji Programów Regionalnych na lata 2021-2027

Źródło: Obliczenia własne Grant Thornton, stan na do 29 sierpnia 2023 roku

Łódzkie prowadzi we wspieraniu biznesu

Pod względem wdrażania dotacji unijnych na wsparcie przedsiębiorczości (Priorytet 1), zdecydowanie najbardziej zaawansowane jest województwo łódzkie.

Władze regionu na dzień 29 sierpnia 2023 roku w ramach Priorytetu 1 swojego Programu Regionalnego rozpięły już 5 naborów, na łączną kwotę 157,4 mln EUR. To zdecydowanie największa kwota, dwukrotnie wyższa niż drugiego w kolejności województwa kujawsko-pomorskiego (gdzie rozpisane nabory opiewały na kwotę 85,5 mln EUR). Co więcej, województwo łódzkie prowadzi też w zestawieniu procentowym. Wspomniane 157,4 mln EUR to 61,8% całej puli przewidzianej w łódzkim Programie Regionalnym na wspieranie przedsiębiorczości. Region zdecydowanie wyprzedza tym samym drugie w kolejności województwo kujawsko-pomorskie (43,1%), a także opolskie (36%), zachodniopomorskie (35%) i świętokrzyskie (30%). Jak już wspomniano, w województwach mazowieckim, pomorskim i warmińsko-mazurskim na dzień 29 sierpnia 2023 roku nie było ani jednego rozpisane naboru na rozwój firm.

Wykres 5. Alokacja Programów Regionalnych 2021-2027 na wsparcie przedsiębiorczości (Priorytet 1), dla której rozpisano nabory

Województwo	Kwotowo (w mln EUR)	Procentowo (% alokacji w Priorytecie 1)
łódzkie	157,4	61,8%
kujawsko-pomorskie	85,5	43,1%
opolskie	40,8	36,0%
zachodniopomorskie	66,3	35,0%
świętokrzyskie	64,5	30,0%
podkarpackie	73,1	29,5%
lubelskie	32,5	29,2%
śląskie	73,5	19,5%
podlaskie	20,8	12,5%
dolnośląskie	22,1	11,8%
małopolskie	24,7	7,9%
wielkopolskie	10,9	5,8%
lubuskie	2,1	2,2%
mazowieckie	0,0	0,0%
pomorskie	0,0	0,0%
warmińsko-mazurskie	0,0	0,0%

Źródło: Obliczenia własne Grant Thornton, stan na do 29 sierpnia 2023 roku

Zdaniem eksperta

Ruszyła maszyna po szynach ospale

Obecny okres programowania to faktycznie bardzo ospała maszyna. Jest to już trzecia pełna perspektywa wdrażania środków unijnych, a więc teoretycznie powinna ona korzystać z doświadczeń poprzednich i ruszyć zdecydowanie wcześniej niż one. Jednak w poprzednich perspektywach pierwsze konkursy były ogłaszane znacznie wcześniej niż obecnie, około roku-półtora od rozpoczęcia perspektywy. Teraz to opóźnienie jest prawie dwu i pół-letnie. Może to budzić znaczący niepokój, czy faktycznie uda się zakontraktować i wydatkować wszystkie zaplanowane środki.

Konsekwencją obecnego stanu rzeczy jest konieczność przeprowadzania dużej liczby równoległych naborów w krótkim czasie. Ta sytuacja może spowodować chaos polegający na tym, że beneficjenci chcący skorzystać z dostępnych środków, nie będą posiadali wystarczających zasobów (m.in. kadrowych, finansowych, prawnych i technicznych), by rzetelnie przygotować dokumentację aplikacyjną. Z kolei oceniający złożone projekty za chwilę mogą mieć problem z terminową oceną wniosków. To znów przełoży się na opóźnienie kontraktowania i realizacji inwestycji.

Miejmy nadzieję, że nasza lokomotywa pociągnie ciągle doczepiane wagony i się nie wykolei.

Maria Murawska
Menedżer
Doradztwo Europejskie
Grant Thornton

Zapraszamy do kontaktu

Maria Murawska

Starszy menedżer
Doradztwo Europejskie
Grant Thornton
T +48 697 890 932
E Maria.Murawska@pl.gt.com

Kontakt dla mediów:

Jacek Kowalczyk
Dyrektor Marketingu i PR
Grant Thornton
T +48 505 024 168
E Jacek.Kowalczyk@pl.gt.com

O nas

Grant Thornton to jedna z wiodących organizacji audytorsko-doradczych na świecie, obecna w 140 krajach i zatrudniająca ponad 62 tys. pracowników.

W Polsce działamy od 30 lat. Zespół 950 pracowników wspiera naszych klientów w obszarach takich jak audyt, doradztwo podatkowe, doradztwo prawne, doradztwo transakcyjne czy outsourcing płac i kadr oraz outsourcing księgowości.